

Dosarul nr. 3r-96/23
2-21006069-01-3r-11042023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – T. Avasiloaie
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

DECIZIE

31 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Aliona Miron

examinând recursul declarat de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat,

în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului or. Durllești, terți Lucia Odobescu și Andrei Gîrneț cu privire la anularea deciziei Consiliului or. Durllești nr.4.3.18 din 21 septembrie 2020 cu privire la vânzarea-cumpărarea terenului,

împotriva încheierii din data de 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat,

constată:

La 14 ianuarie 2021 Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului or. Durllești, terți Lucia Odobescu și Andrei Gîrneț, prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului or. Durllești nr.4.3.18 din 21 septembrie 2020 cu privire la vânzarea-cumpărarea terenului.

Prin hotărârea din data de 06 decembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins acțiunea depusă de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului or. Durllești, terți Lucia Odobescu și Andrei Gîrneț cu privire la anularea deciziei Consiliului or. Durllești nr.4.3.18 din 21 septembrie 2020 cu privire la vânzarea-cumpărarea terenului. (f.d. 27, 37-39)

La 06 ianuarie 2022, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus apel nemotivat, iar la 03 iunie 2022 apel motivat împotriva hotărârii menționate, solicitând casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi decizii cu privire la admiterea acțiunii. (f.d.31,47-49)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 14 septembrie 2022 a declarat inadmisibil apelul depus de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva hotărârii din data de 06 decembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 52-53)

Împotriva încheierii instanței de apel a depus recurs Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, prin care a solicitat admiterea recursului, anularea încheierii contestate cu emiterea unei noi încheieri privind primirea în procedură a cererii de apel. (f.d.58-60)

În motivarea recursului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a indicat că instanța de apel a interpretat eronat legea, ceea ce constituie temei de anulare a încheierii judecătorești.

În acest sens a menționat că instanța de fond a pronunțat hotărârea în lipsa reprezentantului reclamantului, iar instanța de apel nu a luat în considerare că dispozitivul hotărârii a parvenit în cadrul Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat la data de 03 ianuarie 2022. Astfel, apelantul a fost în imposibilitatea de a depune apelul motivat într-un termen atât de scurt, motiv din care apelul a fost depus la data de 06 ianuarie 2022.

În circumstanțele descrise Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat consideră că termenul de declarare a apelului de 30 de zile a survenit din data de 03 ianuarie 2022, deci apelul a fost depus în termen.

La 11 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare intimatului și persoanelor terțe copia recursului depus de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva încheierii din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referință. Însă, până la examinarea recursului, intimatul și persoanele terțe nu au făcut uz de dreptul său procedural de a depune referințe cu criticile sale față de motivele recursului.

În corespundere cu articolul 241, alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată, care a emis încheierea contestată, în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 14 septembrie 2022, a notificat-o autorității recurente la 21 septembrie 2022. (f.d. 55)

Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a conformat prevederilor legale și în termen, la 22 septembrie 2022, a depus la oficiul poștal recursul împotriva încheierii din data de 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 243, alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că la 14 ianuarie 2021 Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus prezenta acțiune.

Prin hotărârea din data de 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea declarată de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat. (f.d. 27, 37-39)

Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc, la 06 decembrie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a expediat Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat pentru notificare copia dispozitivului hotărârii.

Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat la 06 ianuarie 2022 a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din data de 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, motivarea apelului fiind depusă la Curtea de Apel Chișinău la 03 iunie 2022. (f.d. 31, 47-49)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 14 septembrie 2022 a declarat inadmisibil apelul depus de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din motiv că apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (1) din Codul administrativ.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (1) apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art. 236, alin. (2), lit. d) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (1).

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă. Așa, art. 232, alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Din această ipoteză rezultă că participanții la proces, care nu au participat la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesați în soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Astfel, autoritatea reclamantă și reprezentantul acesteia trebuiau să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei.

La caz, hotărârea instanței de fond a fost pronunțată la 06 decembrie 2021, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus apel împotriva acesteia la 06 ianuarie 2022, data limită de declarare a apelului fiind 05 ianuarie 2022, inclusiv. Prin urmare, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu a depus apel în termenul legal prevăzut la art. 232, alin. (1) din Codul administrativ.

În urma celor constatate completul menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ autoritatea reclamantă avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și la un interval rezonabil de timp să se intereseze prin mijloace eficiente dacă a fost sau nu pronunțată hotărârea și care este soluția pronunțată prin această hotărâre. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (1) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. d) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Conjunctura relevată certifică faptul că, în speță, nu se profilează circumstanțe care ar justifica omiterea termenului procedural de declarare a apelului, ori neprezentarea autorității reclamante la pronunțarea dispozitivului hotărârii din data de 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, nu constituie motiv viabil de omitere a termenului procedural de declarare a apelului.

De asemenea, se mai atestă că Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu a beneficiat de dreptul prevăzut la art. 65, alin. (1) din Codul administrativ și nu a solicitat instanței de apel repunerea în termenul de declarare a apelului.

Sub acest aspect completul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să

împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În aceste circumstanțe, completul de judecată ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva hotărârii din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conjunctura situației de fapt constatată de instanța de recurs și concluziile trase profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

Se menține încheierea din data de 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului or. Durlleşti, terți Lucia Odobescu și Andrei Gîrneț cu privire la anularea deciziei Consiliului or. Durlleşti nr.4.3.18 din 21 septembrie 2020 cu privire la vânzarea-cumpărarea terenului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron